

ARVIOINTIKERTOMUS 2023

Tarkastuslautakunta 2021–2025

7.5.2024

RIIHIMÄKI

SISÄLLYS:

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	3
ARVIOINTIKERTOMUKSEN LUKIJALLE	4
TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ JA KOKOONPANO	6
AIEMPIEN SUOSITUSTEN VAIKUTTAVUUS	8
RIIHIMÄEN STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA KAUPUNGIN TALOUS	10
TOIMIALOJEN JA LIIKELAITOKSEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	13
KONSERNIYHTIÖIDEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	22
TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSET	24

Puheenjohtajan katsaus

Tarkastuslautakunnalla on ollut työntäyteinen kausi ja kokoukset ovat olleet pitkiä. Olemme saaneet kuulla kaupungin viranhaltijoita sekä muita kuultavia, näistä olemme saaneet rakennettua arviointikertomuksen 2023. Kiitän jokaista tarkastuslautakunnan jäsentä osallistumisesta, joka on ollut aktiivista sekä tuottavaa. Kiitän myös kaikkia kuultaviamme saamastamme arvokkaasta tiedosta kaupunkimme tilanteesta. Kaupunkiamme johdetaan hyvin ja epäkohtiin on puututtu. Erityiskiitoksen annan kaupunginjohtajalle, jonka suostumuksella saimme pitää sisäisen tarkastajan vakanssin.

Riihimäellä on meneillään useita merkittäviä muutoksia ja päätöksiä, jotka saattavat kuormittaa henkilöstöä. Suurista mullistuksista voidaan mainita, että koronasta on selvitty ja ukrainalaisten kotikuntaan siirtyminen on lisännyt väkilukua. Ukrainalaisia kuntaan siirtyneitä oli 31.12.2023 mennessä 277. Työ- ja elinkeinopalveluiden siirtyminen valtiolta kuntien ja työllisyysalueiden vastuulle 1.1.2025 on valtava ponnistus.

Tarkastuslautakunta kiittää, että kaupunginmuseon yhdistäminen taidemuseon yhteyteen saatiin vihdoin päätettyä. Lasimuseossa oli huippuvuosi, ja lasinvalmistuksen tietotaidon saaminen UNESCO:n aineettoman kulttuuriperinnön listalle on merkittävä saavutus. Riihimäen kaupunki on jatkanut alueelliseen vetovoimaan panostamista myös Visit Riihimäki -yhteistyön vakiintumisen myötä. Veturitallien pohjoispuolisen alueen osto on ollut merkittävä investointi. Asemanseutuun on panostettu Voimalan ja Veturitallien alueen osalta. Vuoden 2027 asuntomessujen suunnittelu etenee. Jokikylän kaava hyväksyttiin 3.8.2023, ja Kokonharjun kaava saatiin luonnosvaiheeseen vuoden 2023 lopulla.

Tarkastuslautakunta huomioi, että merkittävillä elinvoiman hankkeilla saadaan helposti mediahuomiota, mutta samaan aikaan suunnitellaan säästöjä kaupunkilaisten peruspalveluiden palvelutasosta. Asukastyytyväisyyskysely 2023 osoitti kuitenkin, että riihimäkeläisten asukastyytyväisyys on kasvanut ja arki koetaan sujuvaksi ja kaupunki turvalliseksi.

Heidi Selenius, tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

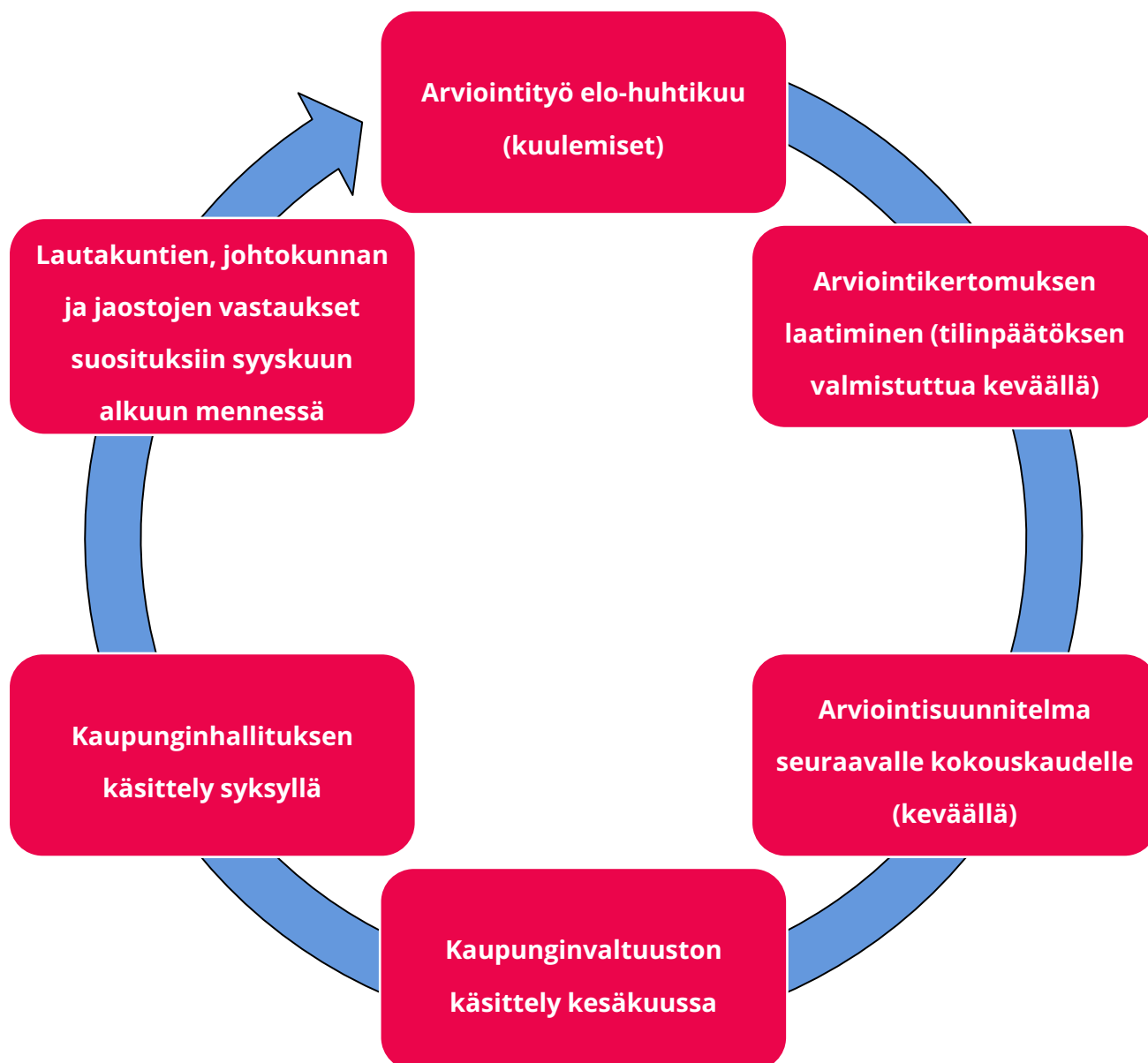
Arviointikertomuksen lukijalle

Tarkastuslautakunta toimii valtuustokauden ajan ja laatii yhteensä neljä arviointikertomusta. Nyt käsillä oleva arviointikertomus on tämän tarkastuslautakunnan kolmas. Arviointikertomus on koostettu tänäkin vuonna siten, että tarkastuslautakunnan toiminnan kuvauksen jälkeen käsitellään lyhyesti aiempien suositusten vaikuttavuus. Sitten siirrytään itse arviointiosuuteen, jossa käydään aluksi läpi tarkastuslautakunnan arvio RakasRiksu2035-strategiasta. Sen jälkeen seuraa kaupungin, sen toimialueiden sekä kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi.

Arviointiosuudet ovat samassa järjestyksessä kuin tilinpäätöskirjassa, jotta arviointikertomusta ja tilinpäätöskirjaa voi lukea toisiaan täydentävinä. Tarkastuslautakunnan tärkeimmät huomiot eli nostot on erotettu muusta tekstistä punaisiin vaakaviivoihin ja merkitty R-symbolilla. Arviointikertomuksen lopussa ovat tarkastuslautakunnan suositukset, joihin se toivoo kaupungin eri toimielinten ja niiden alaisten toimintojen vastaavan paitsi kirjallisesti, myös konkreettisilla toimenpiteillä.

Arviointikertomus on tarkastuslautakunnan työn tulos. Sen tarkoituksena on antaa arvio kaupungin toiminnasta kultakin tilikaudelta. Kertomuksen valmistelu alkaa tarkastuslautakunnassa, joka on kaupungin lakisääteinen lautakunta. Tarkastuslautakunta arvioi kaupungin toimintaa taloudellisuuden ja tehokkuuden näkökulmista ja arvioi, onko toiminnassa saavutettu kaupunginvaltuuston asettamat sitovat tavoitteet. Arviointikertomus perustuu kuultavien kertomuksiin ja käytettävissä olleisiin asiakirjoihin.

Kun arviointikertomus on valmistunut, se saatetaan kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Riihimäellä arviointikertomus käsitellään valtuustossa kesän alussa tilinpäätöksen yhteydessä. Valtuustosta arviointikertomus etenee kaupunginhallitukseen. Kaupunginhallitus käsittelee arviointikertomuksen ja pyytää lautakuntia antamaan vastauksensa siihen sekä erityisesti tarkastuslautakunnan nostoihin ja suosituksiin syyskuun loppuun mennessä.

Kuva 1. Arviointikertomuksen elinkaari

Tarkastuslautakunnan tehtävä ja kokoonpano

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on suorittaa poliittista arviointia, ei arvioida yksittäisiä operatiiviseen toimintaan kuuluvia asioita. Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman, joka ohjaa tarkastuslautakunnan työskentelyä. Kausi alkaa elokuussa ja päättyy arviointikertomuksen tekemiseen keväällä. Tarkastuslautakunta on suorittanut arviointityötä syys- ja kevätkaudelle laaditun arviointisuunnitelman mukaisesti. Arviointipäivät ovat sisältäneet viranhaltijoiden ja työntekijöiden kuulemisiin. Kokouksissa on arvioitu kaikkia kaupungin toimialueita ja vesihuoltoliikelaitosta, Riihimäen Kotikulma Oy:tä, Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy:tä ja Riihimäen Kaukolämpö Oy:tä.

Tarkastuslautakunta on seurannut tilintarkastuksen etenemistä. Tilintarkastaja on vierailut tarkastuslautakunnan kokouksissa kolme kertaa tämän arviointikauden aikana.

Tarkastuslautakunta on myös ylläpitänyt rekisteriä sidonnaisuusilmoituksista. Sidonnaisuusrekisteri on tärkeä työkalu avoimuuden ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi julkisessa hallinnossa. Rekisteri antaa mahdollisuuden tunnistaa mahdollisia eturistiriitoja. Toimielinten jäsenten ja toimielimestä riippuen sen varajäsenten sekä johtavassa asemassa olevien viranhaltijoiden on ilmoitettava tehtäviensä hoitoon liittyvät merkittävät sidonnaisuutensa. Sidonnaisuusrekisterin avulla kaupunkilaisilla on mahdollisuus arvioida päätöksentekijöiden riippumattomuutta ja objektiivisuutta.

Lisäksi tarkastuslautakunta on huolehtinut osaamisestaan lähettämällä jäseniään koulutuksiin. Tarkastuslautakunnan jäsenet kouluttautuivat vuonna 2023 kaksilla eri koulutuspäivillä, BDO:n Auditio-seminaarissa ja FCG:n tarkastustoimijoiden kevätseminaarissa.

Kuva 2: Kuvassa tarkastuslautakunnan jäsenet vasemmalta oikealle: Arja Tylli, Heidi Selenius, Antti Jetsu, Sanna Sauramäki, Tomi Sankari (videokuvassa), Matti Silvonen, Marja-Liisa Saarinen, Panu Karhinen ja Mirja Lammi. Kuvan otti tarkastuslautakunnan sihteeri Piritta Vesaniemi.

Aiempien suositusten vaikuttavuus

Kaupunginvaltuusto pyysi kaikilta toimialoilta huomiota ja kannanotot tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomuksen nostoihin ja suosituksiin syyskuun 2023 alkuun mennessä. Kaikki toimialat antoivat vastauksensa määräaikaan mennessä. Lautakunnat käsittelevät vuotta 2022 koskevaa arviointikertomusta kaupunginhallituksen pyynnöstä kokouksissaan elokuussa, ja kaupunginhallitus antoi vastauksensa arviointikertomukseen syyskuussa. Kaupunginvaltuuston tietoon arviointikertomuksen takia tehtävät toimenpiteet tuotiin syyskuussa. Tarkastuslautakunta kiittää reagoinnista vuoden 2022 arviointikertomukseen.

Tarkastuslautakunnan suositusten jälkiseuranta

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset pyrkivät jatkossakin vaikuttavuuteen. Niiden pohjalta kaupungin on suositeltavaa kehittää toimintaansa seuraavalla suunnittelukaudella.

Tarkastuslautakunta suositti vuoden 2022 arviointikertomuksessaan muun muassa, että taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden raportointia kehitettäisiin yhtenäiseksi. Vuoden 2023 tilinpäätöskirjassa tämä suositus ei toteutunut. Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa konkreettisia toimenpiteitä tilinpäätöskirjan luettavuuden parantamiseksi.

Lisäksi toivottiin vastuullista taloudenpitoa sekä suunnitelmien, ohjelmien ja päätösten vaikuttavuuden mitattavuutta. Vuoden 2023 osalta ei ole ehtinyt kertyä riittävästi tietoa, jonka pohjalta tarkastuslautakunta voisi arvioida suosituksen toteutumista. Tarkastuslautakunta pohtii, miten kaupunginhallituksen saamat vastaukset toimialoilta viedään käytäntöön vuoden 2024 aikana.

Erytisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin haluttiin kiinnitettävän erityistä huomiota. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kaikki toimialat esittivät oman käsityksensä tarvittavista toimenpiteistä. Riihimäki sai Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen vuonna 2023.

Tarkastuslautakunta on havainnut, että ICT (järjestelmien, tietotekniikan ja verkon toiminta) on tuottanut ongelmia kaikilla toimialoilla. Toimialoilta saadun palautteen mukaan ICT:n puutteet ovat häirinneet, hidastaneet ja estäneet toimialojen toimintaa sekä toiminnan kehittämistä ja

Kuva 3: Lapsiparlamentin kokoontuminen, R-tunnusvaihtoehdot seinällä.

digitalisaatiota. Tarkastuslautakunta on aiemmassa arviointikertomuksessaan kiinnittänyt huomiota ICT:n toimimattomuuteen. Vaikka tilanne näyttää parantuneen ja asiaan on puututtu, ongelmia on edelleen.

ICT-haasteet vaikuttavat kaikkiin kaupungin toimintoihin. Organisaation tarpeet ovat kasvaneet, mutta tietohallinto ei ole pystynyt vastaamaan niihin. Kehittämismuutoksia on kertynyt paljon, ja sitä on saatu kurottua umpeen arviointivuoden aikana, mutta tehtävää on tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan vielä paljon.

Toimialojen näkökulmaa selvitettiin syksyllä. Ne tarvitsevat tukea ohjelmistojen käyttöön, järjestelmien kilpailuttamiseen ja keskitettyyn hallintaan. Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan tietoteknisen tuen tarve on kasvanut. Koulujen välillä on suuria eroja IT-tuen tarpeessa, mikä johtuu eroista koulujen resursseissa ja henkilöstön osaamisessa.

Tietohallintoyksikön toiminnassa tehdyt korjausliikkeet osoittavat, että ongelmiin halutaan reagoida. Digikehityksen vauhti on ripeää, ja toimivat ICT-palvelut ovat kaupungin palveluiden tuottamisen ytimessä. Tarkastuslautakunta toivoo, että tähän asiaan paneudutaan toden teolla, jotta tarkastuslautakunnan ei tarvitse puuttua asiaan uudelleen seuraavassa tarkastuskertomuksessa.

R *Tarkastuslautakunta toivoo, että ICT-palveluiden toimivuuteen ja kehittämiseen kiinnitetään vakavaa huomiota.*

Riihimäen strategisten tavoitteiden toteutuminen ja kaupungin talous

Tarkastuslautakunta havaitsi arviointikertomusta kirjoittaessaan, että tilinpäätöskirja sisältää epäselvyyksiä ja puutteita. Tämä on herättänyt huolen raportoinnin ymmärrettävyydestä päättäjille ja kaupunkilaisille. Tilinpäätöskirjan verkkoversio ei ole saavutettava, sillä suurin osa taulukoista on liitetty tiedostoon kuvina. Onko mittarit laadittu niin selkeästi, että niiden raportoinnin perusteella voidaan arvioida, onko strategian toteutuminen edistynyt riittävästi? Tavoitteiden raportointi sekä koko tilinpäätöskirja tulee kehittää sellaisiksi, että ne antavat ymmärrettävän kuvan kaupungin toiminnasta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

R *Tavoitteiden raportointi sekä koko tilinpäätöskirja tulee kehittää sellaisiksi, että ne antavat ymmärrettävän kuvan kaupungin toiminnasta ja tavoitteiden saavuttamisesta.*

Tarkastuslautakunta ihmettelee, miten toisen asteen koulutuksen läpäisy on otettu tavoitteeksi, mutta mittari valittu niin, että tietoa ei saada. Verotulomittareihin liittyvät sote-uudistuksen aiheuttamat muutokset jäävät epäselväksi: miksi strategisia mittareita ei ole laadittu käyttökelpoisiksi, vaikka sote-uudistus on ollut tiedossa tavoitteita asetettaessa. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan talousarviossa ei ole vaadittu mittareiden riittävän yksityiskohtaista raportointia. Tämä on johtanut siihen, että nykyiset mittarit eivät anna todellista mittaustulosta. Tarkastuslautakunta toivoo, että valtuusto huomioi tämän seuraavassa talousarviossa.

R *Tarkastuslautakunta toivoo, että valtuusto huomioi mittareiden toimivuuden seuraavassa talousarviossa.*

Strategian konkreettista toimeenpanoa on edistetty kaupunginjohtajan Seuraavana Riihimäki -kehitysohjelmalla. Kehitysohjelma on tarjonnut näkymän siihen, että kaupungin strategia on käyttökelpoinen ja toteutettavissa. RakasRiksu2035-strategian tavoitteita on edistetty vuoden 2023 aikana monella tavalla. Toivottavasti uudet hankkeet, kuten DEFINE ja AKKE-hanke Robotics Campus – Scale up! lisäävät Riihimäen kiinnostavuutta valtakunnallisesti. Tarkastuslautakunta toivoo, että lasikaupunki-brändityötä tehtäisiin näkyvämmäksi.

R *Tarkastuslautakunta toivoo, että lasikaupunki-brändityötä tehtäisiin näkyvämmäksi.*

Tarkastuslautakunta on huomannut, että strategisten tavoitteiden toteutumisen raportoinnissa on mittareita, joiden toteutumista ei ole merkitty tilinpäätöskirjaan. Esimerkiksi asukastyytyväisyyskysely tehtiin vuonna 2023, mutta asukastyytyväisyyden arvosanaa 3,3 ei ole raportoitu tilinpäätöksessä vuoden 2023 osalta. Tavoitetasoon 4 ei siis päästy. Tässä yhteydessä tarkastuslautakunta huomauttaa, että väestönkasvu on käytännössä kokonaan Riihimäen kotikunnakseen valinneiden ukrainalaisten ansiota, eikä ukrainalaisten asukastyytyväisyyttä ollut kyetty huomioimaan kyselyssä.

Henkilöstöraportista on todettava, että henkilöstön osallistaminen ja mahdollisuus vaikuttaa työhönsä parantavat merkittävästi myös työhyvinvointia. Tämä on tarkastuslautakunnan mielestä keskeinen työnantajainetta kannatteleva tekijä.

Kuva 4: Suomen Lasimuseo, kuvaaja Teemu Virtanen

On hyvä, jos tilinpäätöskirjasta saa monipuolisen käsityksen kaupungin kilpailukyvyystä niin keskeisten yritysten kuin asukkaidenkin houkuttelemiseksi. Tarkastuslautakunta ajattelee, että Riihimäen tilanteen vertaaminen avoimesti muihin vastaavankokoisiin tai -tyyppisiin kuntiin olisi hyödyllistä. Strategian tavoitteiden toteutumisessa on puutteita yritysten näkökulman raportoinnissa. Tuloksellinen ja aloitteellinen elinkeinopolitiikka on myös keskeinen tekijä kaupungin kehittämisessä.

R *Tarkastuslautakunta ajattelee, että Riihimäen tilanteen vertaaminen avoimesti muihin vastaavankokoisiin tai -tyyppisiin kuntiin olisi hyödyllistä.*

Tarkastuslautakunta pohtii, pystyisikö Riihimäki tarjoamaan ikääntyville kaupunkilaisille sopivia ja riittäviä palveluita. Voisiko kaupunki panostaa myös ikääntyvän väestön houkuttelemiseen asukkaiksi, kun väestönkehitys ei voi olla syntyvyyden varassa? Väestökehityksen osalta on huomioitu, että vuotuinen väestökehitys on ollut tavoitetasoa nopeampaa, mikä on ukrainalaisten kuntaan siirtymisen ansiota.

Riihimäen kaupungin toimitilaohjelma 2023–2032 hyväksyttiin toukokuussa ja palveluverkko-uudistuksessa edettiin. Tarkastuslautakunta pohtii, onko suuria päätöksiä tehty puutteellisin tiedoin tai kiireellä, kun ei ole osattu tehdä oikeita ratkaisuja, ja niitä joudutaan myöhemmin korjaamaan. Onko päätöksenteon aikataulutukset olleet järkeviä? Tarkastuslautakunta toivoo, että päätöksenteossa Riihimäen kaupunki olisi rohkea, ripeä ja reilu.

Tarkastuslautakunta seuraa, miten terveyskeskuskuntayhtymän purkaminen ja sote-uudistus tulevat vaikuttamaan Riihimäen kaupungin tilaratkaisuihin. Tarkastuslautakunta toivoo, että toimitilaohjelman toimeenpanoon kiinnitetään erityistä huomiota. Tämä koskee muun muassa palveluverkkopäätöksen täytäntöönpanoa, opistotalon tarveselvitystä ja henkilöstön tilaratkaisua.

R *Tarkastuslautakunta toivoo, että toimitilaohjelman toimeenpanoon kiinnitetään erityistä huomiota.*

Toimialojen ja liikelaitoksen tavoitteiden toteutuminen

Tässä luvussa esitellään kaupungin toimialojen ja vesihuoltoliikelaitoksen arviointi. Kaupungin toimialat ovat erikokoisia, ja ne tuottavat kaupungin palveluita kukin oman käyttösunnitelmansa (KS) mukaan. Alla taulukossa esitetään kaupungin toimialojen toimintakatteet ja henkilöstön määrä henkilötyövuosina.

Toimintakate on taloudellinen mittari, joka kuvaa toimialan käyttötulojen ja -menojen erotusta. Positiivinen toimintakate tarkoittaa, että tuotot ovat suuremmat kuin kulut, kun taas negatiivinen toimintakate tarkoittaa päinvastaista.

Henkilötyövuosien määrä osoittaa, kuinka paljon työvoimaa on käytetty toiminnan toteuttamiseen. Yksi henkilötyövuosi tarkoittaa yhden henkilön täysipäiväistä työpanosta yhden vuoden ajan.

Toimiala/ toimintakate	Alkuperäinen TA 2023	Muutettu KS 2023	Toteuma euroina	Toteuma prosentteina	Henkilötyö- vuodet yhteensä
Hallinto ja konserni	- 12 800 300 €	-12 274 100 €	- 14 028 230 €	114,29 %	119,1
Elinvoima	- 3 036 500 €	- 4 772 100 €	- 3 741 784 €	78,41 %	79,7
Sivistys ja hyvinvointi	- 48 051 000 €	- 51 293 500 €	- 51 697 535 €	100,79 %	700,5
Tekninen	- 3 929 900 €	- 4 252 000 €	- 4 107 143 €	96,59 %	96,59

Taulukko 1: Kaupungin toimialojen toimintakatteen toteuma suhteessa muutettuun talousarvioon sekä henkilötyövuodet toimialoittain

Hallinto ja konserni -toimiala

Valtuustoon nähden sitovista tavoitteista toimialalla saavutettiin suurin osa.

Tarkastuslautakunta on seurannut hallintopalveluiden resursointia. Hankintatiimin resurssivajaus kesti lähes koko vuoden, kunnes loppuvuodesta saatiin rekrytoitua uusi hankintapäällikkö. Kehittämis- ja strategiapäällikön tehtävä jätettiin täyttämättä. Kotoutumispalveluihin on lisätty resursseja, ja lisäksi TE24-uudistukseen palkattiin kokoaikainen muutosvalmistelija. Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäisen tarkastuksen tehtävä on tärkeä, ja pitää hyvänä, että Riihimäen kaupungilla on tauon jälkeen jälleen sisäinen tarkastaja. Tarkastuslautakunta on havainnut, että tärkeisiin, strategisia tavoitteita tukeviin tehtäviin on onnistuttu palkkaamaan tekijöitä.

Riihimäellä on vuoden 2023 aikana ollut paljon rekrytointeja. Tarkastuslautakunta on saanut käsityksen, että rekrytointiprosessit ovat haastavia ja vievät paljon aikaa. Tarkastuslautakunta miettii, miten rekrytointiprosessia voisi kehittää sujuvammaksi ja tehokkaammaksi.

Lisäksi tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että toiminnan jatkuvuus taataan täyttämällä tarvittavat avoimeksi jääneet tehtävät ripeästi. Organisaatiomuutoksissa siirtyvien tehtävien työnkuvien tulee olla selkeitä, jotta ne ohjautuvat varmemmin osaamisen perusteella oikeille henkilöille. Henkilöstön osaamistason tulee vastata digitalisaation vaatimukseen, jotta henkilöstömäärän kasvua voidaan hillitä työtä tehostamalla.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että vuonna 2023 henkilöstökyselyn tulokset olivat erittäin hyvät. Kyselyn vastausprosentti oli 58. Tarkastuslautakunta miettii, antaako kysely tällä vastausprosentilla riittävän kattavan kuvan henkilöstön tilanteesta henkilöstöraportin pohjaksi. Tarkastuslautakunta ihmettelee myös, miksi kehityskeskustelujen tavoitetasoon ei päästä, vaikka kehityskeskustelut ovat pakollisia.

Tarkastuslautakunta ihmettelee, miksi kehityskeskustelujen tavoitetasoon ei päästä, vaikka kehityskeskustelut ovat pakollisia.

Työllisyyspalvelut kuntiin siirtävä TE24-muutos kuormittaa koko kaupunkiorganisaatiota. Siihen liittyy paljon epävarmuuksia, joiden ratkaisu ei riipu Riihimäestä. Etelä-Hämeen työllisyysalue varmistui marraskuussa. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan uudistuksen etenemistä.

Vuonna 2023 kaupunki käytti huomattavasti resursseja markkinointiin. Tarkastuslautakunnan mielestä olisi ollut keskeistä saada olennaista, mitattavaa ja vertailukelpoista tietoa Riihimäen tunnettuuden kasvusta ja markkinoinnin onnistumisesta. Myönteisten mediamainintojen ja artikkelien laskeminen ei ollut toteutunut. Tarkastuslautakunta ei siten saanut tilinpäätöksestä riittävästi tietoa viestinnän ja markkinoinnin tuloksellisuudesta.

Tarkastuslautakunta on huolissaan siitä, onko tietosuoja, tietoturvan ja tietohallinnon merkitys kaupungin kehittämisessä ymmärretty riittävän vakavasti. Varautuminen organisaation toimintaympäristön muutoksiin on tärkeää. Sen lisäksi myös nykyisen toiminnan näkökulmasta kyberturva- ja tietosuojariskit on pidettävä hallinnassa. Tarkastuslautakunta toivoo, että tietohallintoon kohdistetaan riittävästi resursseja, mikä toisi varmuutta toimintaympäristön muutosten läpi viemiseen.

Tarkastuslautakunta toivoo, että tietohallintoon kohdistetaan riittävästi resursseja, sillä se tuo varmuutta toimintaympäristön muutosten läpi viemiseen.

Kaupungin strategisena tavoitteena on olla robotiikan edelläkävijä ja tulevaisuuden tekijöiden koti. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että robotiikkakampuksen raportointi toimintansa vaikutuksista ja mm. yritys yhteistyöstä on edelleen epäselvää.

Tarkastuslautakunta on huolissaan siitä, että Riihimäellä on syksyllä 2023 tehty päätöksiä virheellisten taloustietojen perusteella. Raporttien tarkastusprosessin täytyy olla kunnossa, jotta virheet huomataan ajoissa. Virheistä on myös tiedotettava päättäjille mahdollisimman aikaisin sen jälkeen, kun ne on huomattu. Tarkastuslautakunta pohtii, miten Riihimäen kaupungilla on varauduttu virheiden ja poikkeamien löytämiseen, korjaamiseen ja viestimiseen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että tilinpäätöslukujen vertailu viime vuoteen on vaikeaa, koska luvut on raportoitu eri tavalla. Tarkastuslautakunta ihmettelee, että päätöksentekoon vietävä tilinpäätöskirjan versio vaikutti joiltain osin keskeneräiseltä.

Elinvoiman toimiala

Tarkastuslautakunta havaitsi, että toimialan valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden raportointitaulukko oli epäselvästi täytetty ja tietoja puuttui. Tarkastuslautakunta katsoo, että raportoinnin on syytä olla niin selkeää, että tavoitteiden saavuttamista voidaan yksiselitteisesti arvioida.

R *Tarkastuslautakunta katsoo, että toimialan tavoitteiden saavuttamisen raportoinnin on syytä olla niin selkeää, että sitä voidaan arvioida yksiselitteisesti.*

Tarkastuslautakunta toivoo, että kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden koordinoima kulttuurihyvinvointisuunnitelma edistyy ja johtaa käytännön toimiin asukkaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämiseksi. Granitin aukion kesäkonsertit ovat olleet suosittuja. Tarkastuslautakunta kannustaa siihen, että kaupunki jatkossakin järjestää kaikille avoimia tapahtumia.

Kaupunginmuseon siirto taidemuseon yhteyteen oli pitkään odotettu päätös. Lasimuseon kävijämäärät ovat kehittyneet arvioitua paremmin. Käsien valmistettuun lasiin liittyvä tieto, tekniikka ja taito hyväksyttiin UNESCO:n ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että lasikaupunkibrändiä voitaisiin kehittää kokonaisvaltaisemmin. Tarkastuslautakunnalle on epäselvää, miten lasimuseon peruskorjaussuunnitelmaa ollaan edistämässä.

Paikkatiedon palvelualue siirtyi hallinto ja konserni -toimialalta elinvoiman toimialalle toukokuussa 2023. Tarkastuslautakunta äimistelee, miksi paikkatiedon haasteita ei saatu ratkaistua vuoden aikana.

Tarkastuslautakunta toteaa, että pitkäjänteisellä ja oikea-aikaisella kaavoituksella voidaan vastata kaupungin strategiseen väestönkasvutavoitteeseen sekä yritysten kiinnostukseen ja sijoittumiseen. Kyky tarkastella aikaisemmin tehtyjä päätöksiä uudelleen toimintaympäristön muututtua on tärkeää.

Tarkastuslautakunta huomioi, että maanhankinta ja tonttien luovutusmäärät eivät ole ylittäneet tavoitteisiin. Tarkastuslautakunta pohtii, hidastavatko kaavoituksen vastuualueen vajaat henkilöresurssit tavoitteisiin pääsemistä. On harmillista, että tehdään kaavoja, jotka eivät toteudu. Kaavoituksessa on jouduttu tekemään priorisointeja muun muassa siksi, että henkilöstöä ei ole saatu rekrytoitua. Tarkastuslautakunta on huolissaan, jos merkittävät hankkeet viivästyvät resurssiongelmien vuoksi.

Voimala-hanke on viimein edennyt. New European Bauhaus -hanke vietiin läpi. Tarkastuslautakunta toivoo, että Riihimäelle kauan kaivatut tapahtumatilat toteutuvat Voimalaan.

R *Jos raportointi jää vajaaksi, tavoitteiden saavuttamista ei pystytä seuraamaan luotettavasti. Hyviä mittareita tarvitaan, jotta tiedetään, tehdäänkö oikeita asioita.*

Kasvihuonepäästöjen vähennys jäi kauaksi tavoitetasosta. Tarkastuslautakunta katsoo, että valtuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden saavuttamisesta olisi kerrottava myös sanallisesti. Taulukon yhteydessä voisi olla selvennetty, miksi esimerkiksi kasvihuonepäästöjä koskevaa vähennystavoitetta ei saavutettu. Tarkastuslautakunta huomioi, että tämänhetkiset mittarit eivät anna todellista mittaustulosta. Raportoinnissa on oleellista kertoa lähtötaso sekä kasvihuonepäästöjen laskentatapa. Kun raportointi jää vajaaksi, tavoitteiden saavuttamista ei pystytä seuraamaan luotettavasti. Hyviä mittareita tarvitaan, jotta tiedetään, tehdäänkö oikeita asioita.

Etelä-Hämeen ympäristöterveys

Etelä-Hämeen yhdeksän kaupunkia tai kuntaa kattava alueellinen ympäristöterveyshuolto siirtyi Riihimäen kaupungin järjestettäväksi vuoden 2023 alusta. Vastuukuntana toimii Riihimäki. Henkilöstön siirtyminen Riihimäen kaupungin palvelukseen sujui hyvin, mistä kiitettiin erityisesti henkilöstöhallintoa.

Uuden organisaation käynnistymisessä on ollut runsaasti haasteita muun muassa henkilöstön saatavuuden ja ICT-ohjelmistojen vuoksi. Tarkastuslautakunta seuraa, miten ympäristöhuollon eri tehtävät sujuvat, kun organisaatiomuutokseen liittyvät toiminnot ja käytänteet vakiintuvat.

Vuoden 2023 suunniteltujen tarkastusten toteuma jäi noin puoleen tavoitteesta, mikä näkyi myös laskutuksessa. Viiden vuoden valvontasuunnitelma on tehty riskiperusteisesti, ei henkilöstöressurssien mukaan. Tarkastusten lisäksi työaika on käytettävä kouluttautumiseen ja lainsäädännön muutoksien omaksumiseen.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan valtuustoon nähden sitovat tavoitteet pääosin saavutettiin. Tarkastuslautakunta pohtii, ovatko mittarit suhteessa tavoitteisiin relevantit. Myös raportoinnin selkeyteen ja tulosten tulkintaan tarkastuslautakunta toivoo tilinpäätöksessä kiinnitettävän huomiota. Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla on nyt tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan selkeä ote asioiden selvittämiseen ja toimintatapojen kehittämiseen.

R *Tarkastuslautakunta toivoo, että Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen edellyttämiin toimenpiteisiin kohdistetaan resursseja jatkossakin, jotta lapsiystävällisyys toteutuu palveluiden lisäksi myös hallinnossa.*

*Kuva 5: Harrastamisen Suomen malli -liikuntakerhojen kuva Pohjoiselta koululta.
Kuvaaja Teemu Heiskanen.*

Tarkastuslautakunta toivoo, että Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen edellyttämiin toimenpiteisiin kohdistetaan resursseja jatkossakin, jotta lapsiystävällisyys toteutuu palveluiden lisäksi myös hallinnon resursseissa. Erityisesti varhaiskasvatuksen ja opetuksen vastuualueilla perustehtävät tulisi toteuttaa vakiintuneena toimintana eikä hankkeina. Tarkastuslautakunta toistaa vuoden 2022 arviointikertomuksessa esittämänsä huolen siitä, että tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin ei saada resursoitua riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä. Tarkastuslautakunta toivoo, että tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen läpi koulutuspolun kehittyä.

R *Tarkastuslautakunta toistaa vuoden 2022 arviointikertomuksessa esittämänsä huolen siitä, että tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin ei saada resursoitua riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä.*

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksen rakenteellisiin ongelmiin ja henkilöstön jaksamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Lain edellyttämä lapsen oikeus on saada tukea varhaiskasvatuksessa heti, kun tuen tarve on havaittu. Tarkastuslautakunta pohtii, toteutuuko laki Riihimäellä.

Vapaan sivistystyön ja taidekoulun toimitilat tulevaisuudessa ovat edelleen päättämättä. On tärkeää, että palveluverkko saataisiin ratkaistuksi ripeästi ja tilojen käyttö ratkaistaisiin pitkän tähtäimen suunnittelulla.

Sote-uudistuksen jälkeen kaupungille jäivät terveyden ja hyvinvoinnin koordinaatiotehtävät. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan hyvinvointityö on käynnistynyt hyvin. Tarkastuslautakunta korostaa, että nuorten, lasten sekä ikääntyneiden hyvinvointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Väestökehityksen vuoksi esimerkiksi nuorisotilojen, nuorille ja lapsille suunnattujen hyvinvointia tukevien palvelujen kehittämistä tarkastuslautakunta toivoo kehitettävän. Kunnan hyvinvointitehtävän onnistuminen edellyttää tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toimialarajat ylittävää yhteistyötä, pitkäjänteistä suunnittelua ja kehittämistä.

R *Kunnan hyvinvointitehtävän onnistuminen edellyttää toimialarajat ylittävää yhteistyötä, pitkäjänteistä suunnittelua ja kehittämistä.*

Kuva 6: Ilmakuva Maauimala, kuvaaja Kimmo Haapanen 2023

Tekninen toimiala

Tekninen toimiala on saavuttanut valtuustoon nähden sitovat tavoitteet osittain tai kokonaan. Henkilöstötyytyväisyyskyselyn tulokset teknisellä toimialalla ylittivät tavoitetasot. Henkilöstötilanne oli haastava vuonna 2023, ja rekrytointi ja perehdyttäminen veivät voimavaroja muusta työstä. Tekninen toimiala tekee paljon oppilaitosyhteistyötä, mutta aika ei riitä opiskelijoiden kunnolliseen ohjaamiseen.

Opistorakennuksen ja Voimalan hankesuunnitelmat valmistuivat osittain, mutta jäivät hyväksymättä. Palveluverkkopäätöksiin liittyvä toimitilaohjelma ei ole edistynyt toivotusti, mikä vaikuttaa tekniseen toimialaan.

Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen perusteella teknisellä toimialalla haasteita voi aiheuttaa se, että käytännön työt saatetaan aloittaa ennen kuin suunnitelmat ovat valmiita. Toimialalle tulee yllätyksinä hankkeita, joihin ei ole osattu varata resursseja etukäteen. Suunnittelun ja erityisosaamisen hankkimisessa on myös haasteita. Tarkastuslautakunta suosittelee, että hankinnoista raportoitaisiin läpinäkyvästi.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että hankinnoista raportoidaan läpinäkyvästi.

Uimalan perusparannus aloitettiin, ennen kuin pääurakoitsijaa oli valittu. Tarkastuslautakunta pohtii, onko isojen urakoiden prosesseissa parantamisen varaa. Toiminnan laadunvarmistamiseen ei ole kokonaisvaltaista tapaa. Tarkastuslautakunta suosittelee, että laadunvalvontaan luodaan strukturoitu toimintatapa.

Riihimäen vesihuoltoliikelaitos

Tarkastuslautakunta pitää positiivisena, että Riihimäen Vesi panostaa varautumiseen ja riskienhallintaan nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa. Myös digitalisaatio on edennyt, kun etäluettavien mittarien käyttöönotto on alkanut. Omaisuudenhallintaa kehitetään määrätietoisesti. Kymmenen vuoden suunnittelunäkymä on riittävän pitkäjänteinen, ja suunnitelmia on mahdollisuus muuttaa tarvittaessa.

Tarkastuslautakunnalle on syntynyt käsitys, että Riihimäen Veden tiedottamisessa asukkaille ja taloyhtiöille on parannettavaa. Tarkastuslautakunta huomioi, että kaupungin, Riihimäen Veden ja sen käyttämien urakoitsijoiden keskinäinen vastuunjako tiedottamisessa on epäselvä. Se on aiheuttanut kaupunkilaisille harmia. Vuorovaikutusta kaupungin ja Riihimäen Veden välillä on kehitettävä edelleen.

Konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutuminen

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy

Tarkastuslautakunta pitää Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy:lle (RTOY) asetettuja tavoitteita vaikeasti mitattavina. Tilinpäätöskirjan taulukoinnin perusteella on vaikea arvioida, miten tavoitteet ovat toteutuneet. Tarkastuslautakuntaa kiinnostaa, kuinka paljon RTOY:n ansiosta Riihimäelle on siirtynyt tai kaupungissa on aloittanut uusia yrityksiä ja mitkä niiden toimialat ovat. Tarkastuslautakunta pitää tavoitteiden saavuttamisen raportointia puutteellisena.

Työpaikkojen määrä on jäänyt selvästi tavoitteesta. Tilojen käyttöaste on raportoinnin mukaan erinomainen, mutta tarkastuslautakunta pohtii, mistä tiloista käyttöaste lasketaan. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että RTOY:n tavoitteiden taulukoinnissa on ilmeisesti jäänyt edellisen tilikauden tietoja näkyviin.

Tarkastuslautakunta pohtii, onko tilinpäätösraportointiin suhtauduttu riittävän vastuullisesti. Tarkastuslautakunta toivoo, että yhtiö voisi panostaa raportointiin seuraavalla tilikaudella niin, että tavoitteiden saavuttamista on mahdollista arvioida tilinpäätöskirjan perusteella.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että Visit Riihimäki -yhteistyö on vakiintunut ja sen toiminta laajentunut. RTOY on tehnyt pitkäjänteistä työtä kaupunkikuvan kehittämiseksi ja on jatkanut toimintaansa houkutelakseen ja pitääkseen yrityksiä Riihimäellä. Kaupungin houkuttelevuutta matkailukohteena kannattaa kehittää edelleen.

Riihimäen Kotikulma Oy

Yhtiötä on kehitetty kuluneella tilikaudella selkeästi. Tilinpäätöskirjasta käy selvästi ilmi, että Riihimäen Kotikulma on päässyt valtuustokauden tavoitteisiin. Yhtiön taloutta hoidetaan järkevästi, vaikka kulukehitys ja korjausvelan kertyminen aiheuttavat haasteita. Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota huolto- ja hoitokustannusten budjetoinnin ilmeiseen vaikeuteen.

Uutta rakennushanketta on odotettu, ja tarkastuslautakunta pitää koko kaupungin kehityksen kannalta myönteisenä, että projekti on saatu vihdoon käyntiin. Tarkastuslautakunnalle välittyi käsitys, että asukkaat ovat tyytyväisiä. Talotekniikan ja hallinnon digitalisointi on hyvää kehitystä.

Riihimäen Kaukolämpö Oy

Riihimäen Kaukolämpö on päässyt valtuustokauden tavoitteisiinsa. Tarkastuslautakunta toivoo, että yhtiö voisi jatkossa raportoida energian hinnan lisäksi kaikkia siihen liittyviä muita kustannuksia ja niiden kehitystä, sillä nekin vaikuttavat kaupunkilaisten asumiskuluihin.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Riihimäen Kaukolämpö on panostanut toiminnan jatkuvuuteen varautumalla niin kyberturvallisuutta kuin ydintoimintaansa koskeviin riskeihin.

Riihimäen Kaukolämpö on aktiivisesti mukana huoltovarmuustoiminnassa.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että tilinpäätös on osa kaupungin viestintää, ja sen luettavuus ja saavutettavuus myös taulukkoraportoinnin osalta ovat tärkeitä. Riihimäen kaupunki on kuntalain 29 §:n mukaan velvollinen viestimään toiminnastaan selkeästi ja ymmärrettävästi. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tilinpäätöskirja ei täytä lain henkeä. Tilinpäätöskirjan kehittämisessä voi olla hyödyllistä analysoida mallina naapurikuntien tilinpäätöskirjoja.

Tiedonkulku toimialojen ja toimintojen välillä kaipaa edelleen parannusta.

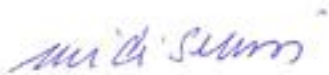
Toimialojen tavoitteiden tulisi olla merkityksellisiä ja keskeisiä kaupunkitasoisten strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tarkastuslautakunta toivoo valtuuston kiinnittävän mittaroinnissa huomiota siihen, että jokaisen toimialan tulisi panostaa ja raportoida systemaattisesti omaa vaikutustaan kestäväen kasvun yhteisön strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Samaan aikaan on tärkeää, että resursseja riittää kaupungin perustoimintojen laadukkaaseen tuottamiseen.

Vaikka hankkeisiin saadaan ulkoista rahoitusta, tarvittava henkilöresurssi ei saisi olla pois kunnan tavanomaisesta toiminnasta. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että strategiaa toteutetaan erityisesti vakiintuneen toiminnan kautta.

1. Tarkastuslautakunta ehdottaa tilinpäätöskirjan kehittämistä sellaiseksi, että se antaa ymmärrettävän kuvan kaupungin toiminnasta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Raportoinnin on oltava niin selkeää, että tavoitteiden saavuttamista voidaan yksiselitteisesti arvioida.
2. Tarkastuslautakunta toivoo, että Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen edellyttämiin toimenpiteisiin kohdistetaan voimavaroja ja huomiota myös päätöksenteossa. Kaikessa kaupungin toiminnassa on huomioitava lapsivaikutusten arviointi. Tukea tarvitsevien lasten tarpeet tulee huomioida.
3. Tarkastuslautakunta kannustaa kaupunkia toimialarajat ylittävään yhteistyöhön, jotta kunnan hyvinvointitehtävällä on edellytykset onnistua.

Tarkastuslautakunta seuraa vakaan talouden ohjelman vaikutuksia kaupungin toiminnan tehostumiseen ja henkilöstömäärän kehitykseen.

Allekirjoitukset

Heidi Selenius, puheenjohtaja

Antti Jetsu

Mirja Lammi

Tomi Sankari

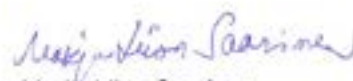
Matti Silvonen

Arja Tylli, varapuheenjohtaja

Panu Karhinen

Marja-Liisa Saarinen

Sanna Sauramäki

SIGNATURES

This document contains 1 pages before this page
Dokumentet inneholder 1 sider før denne siden

ALLEKIRJOITUKSET

Tämä asiakirja sisältää 1 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument inneholder 1 sider før denne side

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

Detta dokument inneholder 1 sider før denne side

Tomi Ensio Sankari

222d680d-0127-4ed2-9a0c-13ce1a1e5612 - 2024-05-08 15:48:59 UTC +03:00
BankID / MobileID: 669871 415 40e9 9e2c 1428d5562374 FI

authority to sign
representative
custodian

enimistövaltuus
edustaja
harkitus edustaja

edustajaksi nimitetty
edustaja
toimikunta

authorised signatory
representative
for electronic signature

myndighet eller underskrifts
representant
för elektronisk signatur

Lisätiedot

Hallinto ja konserni -toimiala

+358 40 353 4905

etunimi.sukunimi@riihimaki.fi

www.riihimaki.fi

RIIHIMÄKI